

nimmega. Temma üllem murre olli: wõra ussu piddajad taggasi pöördä ehk hukkata. Selle pärrast ta asutas inkwiisitsioni=kohhut (järrelkula=kohhut), mis rahwa süddame ussu ülle piddi wahwama ja selle järrel kulama. Hirmsamat nuhtlust polle Jõsanda koggudusel olnud, kui se olli. Usso = kohhus peti sallaja ja suur wõlli olli temma käes. Kui kellegi inimesse peale arwati ehk kaewati, et ta Roma ussust agga wähhä köikunud — se waene widi kohhe kohtu ette; agga seal ei olnud mitte palju küsümist ja kulamist, waid mitmesugguse pinaga käidi inimesse peale. Seks olli seal köiksuggu pinamisse riistu. Selle kohtu ees on luggemata palju surmani waewatud, agga ei kegi, ei kunningadki ei tohtinud küsüda: mispärrast tete sedda? Paawst on kästinud! se otfus fulgus küsüjate suud, se panni köik rahwast wärrisema ja kartma. Köige ennamieste Waldlaste „õnnistusseks“ sai se kurri nõu petud, ja neile tulli nüüd suur hädda. Sea Dion liina kaupmees olli ammu piddand ärrapöggemä ja olli wõral maal warjupaika leidnud, wimaks ka fenna surnud (1197). Agga temma ussu wennad piddid waenlaste wiha katsuma. Mis pagganate kunningad pärrast apostlite aega ristirahwale teggid, kui ristiusk hakkas mailma

pimmedusse sisse paistma, se olli ehk weikene asfi selle hädda wastu, mis nüüd ristirahwa käest ristirahwa uskikude peale tulli.

Sawoia = ma wüerst wöttis pinaja = ammeti omma holeks. Saddade kaupä pekseti neid weriseks ja wiisati siis kiwwidega surmuts; kirriku tornidest kuffutati neid mahha; raud = tangidega kiosti nende ihbud katki ja muud hirmsad teud tehti, mis meie ei suda ülespanna egga mõelda. —

Ja hirmsas häddas naad ommeti jäid kindlaks, egga sallanud usku. Üks nende hulgast tunnistas pinajatele võlde: ennemiini löppewad teil puud ärra meid põlletada, kui et meie hulgas need ärralöppeksid, kes walnis on, Jesusse Kristusse pärrast ennast lasta tullesse heita; pääw päwalt kaswab meie selts ja Jummalä sönnä jääb iggaweste.

Ja kust tulli neile se julgus? — Jummalä sönnast, mis iggaweste jääb. Se ellu sönnä ei olnud neil mitte üksi käes ehk paanas, waid süddames ja meles. Subba näggime, et Pühha Kirja ramat sel ajal wägga kallis olli, nõnda et arwaste mõnnel jõndu olli, sedda osta. Pealegi olli waenlastel se kawwalus, et kus nisuguse ramatu leidsid, selle ärrapõlletasid, öiete kültundes, et kus Jummalä sönnä ei olle, seal ka